

ÖZET DÖVİZ POZİSYON RAPORLAMASININ KALDIRILMASI VE SİSTEMİK RİSK VERİ TAKİP SİSTEMİ KAPSAM DEĞİŞİKLİĞİ

ÖZET

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB); firmaların, döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin olarak TCMB'ye yapmakla yükümlü olduğu döviz pozisyon raporlamasının firma kapsamı yeniden düzenlendi.

Düzenleme kapsamında raporlama kapsamına girecek firmaların tespitinde öngörülen 15 milyon ABD doları ve üzeri yabancı para kredi yükümlülüğü bulunma şartı, 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon Türk lirası ve üzerinde olma veya geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon Türk lirası ve üzerinde olma şeklinde değiştirildi.

Öte yandan yayımlanan yönetmelik değişikliği sonrası Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yapılan Duyuru ile 2023 yılı Mart ayında başlatılan, 10 milyon Türk lirası ve üzeri toplam nakdi ve gayri nakdi kredi bakiyesi bulunan firmalardan alınan *Özet Döviz Pozisyon Raporlaması* uygulamasına son verildi.

8 Kasım 2023 tarih ve 32363 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "[Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)" ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 28 Kasım 2017 ve 7061 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen 44 üncü maddesi kapsamında; firmaların, döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin olarak Merkez Bankasına yapmakla yükümlü olduğu döviz pozisyon raporlamasında sadeleştirme ve kapsam değişikliğine gidilmiştir.

Yönetmelik değişikliği ile birlikte, 2018 yılından itibaren uygulanmakta olan Sistemik Risk Veri Takip Sistemi kapsamındaki döviz pozisyon raporlamasının firma kapsamı, firmaların ülke ekonomisi içerisindeki temsil düzeyini artırmak amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

09.11.2023/155-2

Buna göre, raporlama kapsamına girecek firmaların tespitinde öngörülen 15 milyon ABD doları ve üzeri yabancı para kredi yükümlülüğü bulunma şartı, toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon Türk lirası ve üzerinde olma veya geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon Türk lirası ve üzerinde olma şeklinde değiştirilmiştir.

Kapsam değişikliği ile birlikte, mevcut detaylı raporlama formatının sadeleştirilerek firmalara raporlama işlemlerinde kolaylık sağlanması planlanmaktadır.

Düzenleme kapsamında; 2023 yılı Mart ayında başlatılan, 10 milyon Türk lirası ve üzeri toplam nakdi ve gayri nakdi kredi bakiyesi bulunan firmalardan alınan Özet Döviz Pozisyon Raporlaması uygulamasına son verilmiştir.

Yönetmelik değişikliği aşağıda karşılaştırmalı tablo halinde verilmiştir.

Yönetmeliğin Önceki Hali	Değişiklik Düzenlemesi	Yönetmeliğin Son Hali
Tanımlar ve kısaltmalar MADDE 4 (1) Bu Yönetmelikte geçen; ... e) Elektronik imza: 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu kapsamında, başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi, ... ğ) İmza oluşturma aracı: Elektronik imza oluşturmak üzere, imza oluşturma verisini kullanan yazılım veya donanım aracını,	MADDE 1- 17/2/2018 tarihli ve 30335 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (ğ) bentleri yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra aşağıdaki bent eklenmiştir. “o) Kredi veya finansman sağlayan kuruluş: 5411 sayılı Bankacılık Kanununda belirtilen kredi verme, faktoring ve finansal kiralama	Tanımlar ve kısaltmalar MADDE 4 (1) Bu Yönetmelikte geçen; ... e) Mülga ... ğ) Mülga ... o) Kredi veya finansman sağlayan kuruluş: 5411 sayılı Bankacılık Kanununda belirtilen kredi verme, faktoring ve finansal kiralama faaliyetlerinde bulunan banka ve finansal kuruluşları

09.11.2023/155-3

Yönetmeliğin Önceki Hali	Değişiklik Düzenlemesi	Yönetmeliğin Son Hali
	faaliyetlerinde bulunan banka ve finansal kuruluşları,”	
<p>Yükümlülük MADDE 5 – (1) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan yabancı para nakdi krediler ile dövize endeksli kredilerinin toplamı ilgili (Ek ibare:RG-24/2/2021-31405) aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 15 milyon ABD doları ve üstünde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip (Değişik ibare:RG-24/2/2021-31405) aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Kredi tutarlarının ABD doları karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete’de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.</p>	<p>MADDE 2- Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddenin dördüncü ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir. “(1) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon TL ve üzerinde olan firmalar ile geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon TL ve üzerinde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Yabancı para cinsinden kredi tutarlarının TL karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete’de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.</p>	<p>Yükümlülük MADDE 5 – (1) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon TL ve üzerinde olan firmalar ile geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon TL ve üzerinde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Yabancı para cinsinden kredi tutarlarının TL karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete’de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.</p>
<p>(2) Bildirimle yükümlü olup olunmadığının belirlenmesinde, firmanın yabancı para nakdi kredileri ile dövize endeksli kredileri toplamı hesaplanırken varsa son hesap dönemine ilişkin</p>	<p>(2) Bildirimle yükümlü olup olunmadığının belirlenmesinde, firmanın</p>	<p>(2) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon TL ve üzerinde olan firmalar ile</p>

09.11.2023/155-4

Yönetmeliğin Önceki Hali	Değişiklik Düzenlemesi	Yönetmeliğin Son Hali
<p>TMS'lere göre hazırlanan finansal durum tablosu, TMS'lere göre hazırlanmış finansal durum tablosunun bulunmaması durumunda ise vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan bilanço dikkate alınır.</p>	<p>toplam nakdi kredi bakiyesi hesaplanırken varsa son hesap dönemine ilişkin TMS'lere göre hazırlanan finansal durum tablosu, TMS'lere göre hazırlanmış finansal durum tablosunun bulunmaması durumunda ise vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan bilanço; net satış hasılatı ve aktif büyüklüğü hesaplanırken vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan yıllık kurumlar vergisi beyannamesi dikkate alınır.</p>	<p>geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon TL ve üzerinde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Yabancı para cinsinden kredi tutarlarının TL karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete'de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.</p>
<p>(3) Bildirimle yükümlü olan firmanın, yabancı para nakdi krediler ile dövize endekli kredileri toplamı Bankaca tanımlanan sınırın altında kalması durumunda, müteakip yıllık hesap döneminden itibaren bildirim yükümlülüğü sona erer.</p>	<p>(3) Bildirimle yükümlü olan firmanın, toplam nakdi kredi bakiyesi, net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünün Bankaca tanımlanan sınırların altında kalması durumunda, müteakip</p>	<p>(3) Bildirimle yükümlü olan firmanın, toplam nakdi kredi bakiyesi, net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünün Bankaca tanımlanan sınırların altında kalması durumunda, müteakip yıllık hesap döneminden itibaren bildirim yükümlülüğü sona erer.</p>
<p>(4) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)</p>	<p>yıllık hesap döneminden itibaren bildirim yükümlülüğü sona erer.” “(4) Firmanın bildirim yükümlülüğü bulunup bulunmadığına ilişkin takip sorumluluğu firma yönetimine aittir. Bununla birlikte, firmaya bildirim yükümlülüğüne ilişkin Bankanın belirleyeceği usul ve</p>	<p>(4) Firmanın bildirim yükümlülüğü bulunup bulunmadığına ilişkin takip sorumluluğu firma yönetimine aittir. Bununla birlikte, firmaya bildirim yükümlülüğüne ilişkin Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre bilgilendirme, firmanın en yüksek nakdi kredi bakiyesinin olduğu kredi veya</p>

09.11.2023/155-5

Yönetmeliğin Önceki Hali	Değişiklik Düzenlemesi	Yönetmeliğin Son Hali
	esaslara göre bilgilendirme, firmanın en yüksek nakdi kredi bakiyesinin olduğu kredi veya finansman sağlayan kuruluş tarafından ayrıca yapılır.”	finansman sağlayan kuruluş tarafından ayrıca yapılır.
(6) (Ek:RG-19/9/2018-30540) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)	“(6) Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde dikkate alınan kredi, net satış hasılatı ve aktif büyüklükleri, Banka tarafından uygulama talimatı ile güncellenebilir.”	(6) Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde dikkate alınan kredi, net satış hasılatı ve aktif büyüklükleri, Banka tarafından uygulama talimatı ile güncellenebilir.
Sistemin kuruluşu ve işleyişi MADDE 9 – ... (6) (Değişik:RG-19/9/2018-30540) Sistem kullanıcıları, Sistemin genel ağ sitesi üzerinden elektronik imza oluşturma aracı ile veya Sistemde belirlenen güvenlik adımları izlenerek kayıt olarak aktif kullanıcı olur. Sistemin MERSİS entegrasyonu ile firma ön bilgileri dolu olarak getirilir.	MADDE 3- Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “elektronik imza oluşturma aracı ile veya” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.	Sistemin kuruluşu ve işleyişi MADDE 9 –
Kullanıcılara yapılacak bildirimler MADDE 10 – (1) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)	MADDE 4- Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “doğrulama kodları, uyarılar, hatırlatmalar, onay bildirimleri ve benzeri” ibaresi ile “Sistemden gönderilecek kısa mesaj	Kullanıcılara yapılacak bildirimler MADDE 10 – (1) (Mülga:RG-24/2/2021-31405)

09.11.2023/155-6

Yönetmeliğin Önceki Hali	Değişiklik Düzenlemesi	Yönetmeliğin Son Hali
<p>(2) Sistem kullanıcılarına, kullanıcı tanımlama ve veri girişleri ile ilgili doğrulama kodları, uyarılar, hatırlatmalar, onay bildirimleri ve benzeri bildirimler, Sistemden gönderilecek kısa mesaj ve/veya e-posta yolu ile yapılır.</p> <p>(3) (Değişik:RG-24/2/2021-31405) Sistemde yapılacak değişiklikler, duyurular ve bildirimlere ilişkin talimatlar, Banka tarafından Sistemin genel ağ adresi üzerinden duyurulur. Banka, gerek gördüğü hallerde bunlara ilişkin olarak e posta ile de bildirim yapabilir.</p>	<p>ve/veya” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “resmi yazı ve/veya” ibaresi eklenmiştir.</p>	<p>(2) Sistem kullanıcılarına, kullanıcı tanımlama ve veri girişleri ile ilgili ... bildirimler, ... e-posta yolu ile yapılır.</p> <p>(3) (Değişik:RG-24/2/2021-31405) Sistemde yapılacak değişiklikler, duyurular ve bildirimlere ilişkin talimatlar, Banka tarafından Sistemin genel ağ adresi üzerinden duyurulur. Banka, gerek gördüğü hallerde bunlara ilişkin olarak resmi yazı ve/veya e posta ile de bildirim yapabilir.</p>

Söz konusu yönetmelik 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Saygılarımızla...

[Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik...](#)

[Özet Döviz Pozisyon Raporlamasının Kaldırılması ve Sistemik Risk Veri Takip Sistemi Kapsam Değişikliği Hakkında Basın Duyurusu...](#)

09.11.2023/155-7

Özet Döviz Pozisyon Raporlamasının Kaldırılması ve Sistemik Risk Veri Takip Sistemi Kapsam Değişikliği Hakkında Basın Duyurusu

8 Kasım 2023

Sayı: 2023-43

8 Kasım 2023 tarih ve 32363 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 28 Kasım 2017 ve 7061 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen 44 üncü maddesi kapsamında; firmaların, döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin olarak Merkez Bankasına yapmakla yükümlü olduğu döviz pozisyon raporlamasında sadeleştirme ve kapsam değişikliğine gidilmiştir.

Düzenleme kapsamında; 2023 yılı Mart ayında başlatılan, 10 milyon Türk lirası ve üzeri toplam nakdi ve gayrinakdi kredi bakiyesi bulunan firmalardan alınan Özet Döviz Pozisyon Raporlaması uygulamasına son verilmiştir.

Bununla birlikte, 2018 yılından itibaren uygulanmakta olan Sistemik Risk Veri Takip Sistemi kapsamındaki döviz pozisyon raporlamasının firma kapsamı, firmaların ülke ekonomisi içerisindeki temsil düzeyini artırmak amacıyla yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, raporlama kapsamına girecek firmaların tespitinde öngörülen 15 milyon ABD doları ve üzeri yabancı para kredi yükümlülüğü bulunma şartı, toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon Türk lirası ve üzerinde olma veya geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon Türk lirası ve üzerinde olma şeklinde değiştirilmiştir.

Kapsam değişikliği ile birlikte, mevcut detaylı raporlama formatının sadeleştirilerek firmalara raporlama işlemlerinde kolaylık sağlanması planlanmaktadır.

Kamuoyunun bilgisine sunulur.

İletişim

Ayrıntılı bilgi için basin@tcmb.gov.tr e-posta adresine elektronik posta gönderilebilir.